

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 64.

8. Czerwca 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z *Wiednia* d. 24. *Maia*. —

W d. 13. *Maia* około 7 godziny wieczorem ziechali do Lodi Królestwo Oboiędzy Sycylii w towarzystwie Xięcia San Valentino, i Xięcia Ruffo, a przyięci tanze przez Marszałka polnego Porucznika Hrabiego de l'Espine, Podpułkownika Hrabiego Woynę i Delegacją prowincyjną w imieniu N. Césarza, puscili się dnia następującego o godzinie 7 rano w dalszą podróż do Medyolanu.

NN. Cesarstwo wyiechali w d. 14. *Maia* o godzinie 9 przed południem w gali na przeciwko wysokich podróżnych, i raczyli zatrzymać się na folwarku Gambaliota blisko mili od bramy Rzymskiej odległego, gdzie już N. Pan w r. 1816 bawił, a to, aby przypatrzeć się robocie sera Lodigiankiego lub Permesańskiego, ważney gąteży przemysłu i handlu tej krainy. Tu wznieziony był pawilon, gdzie Królestwo Ich Mość Neapolitańscy przybyli około dziesiątej rano, przyięci przez NN. Cesarstwa. NN. Cesarstwo i Królestwo Oboiędzy Sycylii zabawiwszy blisko kwadrans w pawilonie, wsiedli do paradnych powozów i otoczeni obustronnym orszakiem udali się do Medyolanu. Od bramy Rzymskiej aż do Król. do bramy wschodniej, urządzonej do przyięcia NN. Król. Sycylijskich, stało wojsko w podwoynym szeregu. Wszystkie balkony i okna domów i pałacow przy ulicy położonych, ozdobione były kobiercami i obiciami, a NN. Cesarstwo wraz z Królestwem Sycylijskiem pozdrowieni zostali oznakami radości od niezmierney liczby zgromadzonego ludu. Przy wysiadaniu dostoini podróżni przyięci byli przez Arcy-Xiążąt Franciszka Karola i Reiner a ich dostoyne Małżonki i Xięstwo Salerno. Poczém NN. Cesarstwo udali się do król. pałacu.

Dnia następującego (15. *Maia*) raczył Arcy-Xiąże Franciszek Karol oglądać Muzeum w pałacu di Brera, któryto instytut poświęcony kunsztom i umieiętnościem winien założenie i świetność swoię Cesarzowey Maryi Teresie i N. Cesarzowi teraz panującemu. Tegoż samego dnia ziechali do Medyolanu: Arcy-Xiążna Maryia Ludwika, Xiężna Parmy i W. Xiąże Toskański ze swoią dostoyną Siostrą. Wieczorem wszystkie wysokie osoby mianowicie NN. Cesarstwo, Xiężna

Parmy, Królestwo Sycylijskie W. Xiąże Toskański ze swoią dostoyną Siostrą, Arcy-Xiążeta Franciszek Karol i Reiner ze swemi Małżonkami i Xięstwo Salerno zaszczyli rzesisto oświecony teatr *alla Scala*, gdzie przez liczną zebraną publiczność, tak za przybyciem iak i przy oddaleniu się z zapatem pozdrawiani byli.

Wczoray rano d. 30. *Maia*, Jego Cesarzowska Mość Arcy-Xiąże Ferdynand, Następca Tronu, w towarzystwie W. Ochmistrza C. K. Marszałka polnego Hrabiego Bellegarde wyiechał z *Wiednia* do Budy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

W d. 7. *Kwietnia* wszczął się straszny pożar w Bostonie, przez co szkody wyrządzone wynoszą pół miliona dolarow. Towarzystwo ogniowe będzie musiało zapłacić blisko 200,000 dolarów; 53 domów i składy na towary w gruzy zamienione.

Brazylia.

Podług wiadomości z Fernambuku z pierwszych dni *Kwietnia*, rozkazano wykonać wyrok zapadły przeciwko osobom w ostatni bunt zawikłanym; mianowicie: Prezydent Carvalho i inne zbiegi ogłoszeni za wyiętych z pod prawa, wielkiey masie buntowników zupełnie przebaczone, a nakoniec pierwsze Władze woyskowe i cywilne prowincyi przemieniono.

Hiszpania.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 10. *Maia*, Król z rodziną Król. mieszkał ciągle w zamku Aranjuez.

Rząd odebrał listy urzędowe od Don Juan Martineza Jeneralnego Kapitana wysp Filipińskich; donosi ón z Manilli z d. 4. *Września* r. z. iż w skutek Król. wyroku z d. 25. *Grudnia* spieszy się wyniszczyć szlady konstytucyi Korteżów. Przywrócenie władzy bezwarunkowey prawego Króla na wyspach Filipińskich z wielką radością obchodzone. We wszystkich gościatach odśpiewano *Te Deum* i wszystkie Władze udały się do Gubernatora dia złożenia mu życzeń.

)

Wielka Brytania i Irlandya.

Podług najnowszych wiadomości z Londynu z d. 18. Maia (w Gwiadzie z d. 21. wieczorem) bil Katolików odrzucony został 173 głosami przeciwko 150 w nocy z d. 17. na 18. w Izbie Wyższej przy drugim odczytaniu. Posiedzenie trwało aż do wpół do szósty rano.

Traktat handlowy z Kolumbią podpisał Król, poczem nastąpiła ratyfikacya między Ministrem Spraw zewnętrznych P. Kanningiem a Pośtem Kolumbijskim.

Król mianował S. Benjamina Bloomfield, byłego prywatnego Sekretarza swojego Baronem Irlandzkim, pod imieniem Baron Bloomfield z Oakhampton i Redwood.

W d. 13. wniósł P. Huskisson na trzecie odczytanie bilu, aby zboże będące pod zamknięciem Królów. za opłatą 10 szyl. było na targach Angielskich sprzedawane. Wniosek ten utrzymał się a tak bil został przyjęty.

Bil względem reformy ustawy kwarantany przeszedł w Wydziale, i w osmiu dniach miano w téj mierze zdać sprawę. P. Huskison uczynił uwagę na złe skutki dla handlu Angielskiego z zupełnego zniesienia tej ustawy, ponieważ na tenczas wszystkie okręty przybywające do portów Europejskich będą podlegały kwarantannie.

P. Kanning założył w Izbie Niższej w d. 17. Maia traktat między Rosyją i Anglią względem pewnych posiadłości na północno-zachodnich brzegach Ameryki. Traktat ten podpisał ze strony Angielskiej P. Stratford-Kanning. Dalej przełożył P. Kanning dwa traktaty, ieden między Anglią a Szwecyją dla utłumienia handlu niewolnikami a drugi między Anglią i Prowincyami nad rzeką de la Plata.

Francya.

W d. 19. Maia Xiążę Esterhazy, C.K. nadzwyczajny Poseł na koronacyą, przedstawiony był Królowi i rodzinie Król. na publicznem posłuchaniu.

Gwiadza zaprzecza wieści przez pisma Paryżkie rozszanę, że woysko Francuzkie w d. 1. Lipca opuści wszystkie twierdze Hiszpańskie łącząc w to i Kadyx.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 17. Maia głosowano względem całego budżetu Ministerium Marynarki i takowy na 56 mil. fr. przyjęto. Poczem naradzano się nad budżetem Ministerium Skarbu. Owe 21. Rozdziałów, z których jest złożony zostały ieden po drugim od Izby bez odmiany przyjęte, wyjąwszy rozdziału 6, dotyczącego się kosztów służby i układow, gdzie Komisyya żądała zmniejszyć o milion, na co też Izba zezwoliła.

Z budżetu Ministerium Skarbu okazuje się że narod Francuzki płacić musi rocznie 197 mil. od długu Stanu i. że pensyie wynoszą 60 mil. 425100 fr.

O godzinie 8 wieczorem Prezydent Izby Deputowanych miał zaszczyt złożyć Królowi projekt do ustawy względem budżetu na 1826, przyjęty na posiedzeniu tego samego dnia.

Jeszcze nigdy, mówi Gwiadza, nie tak bogatego niewyszło z warstatów Francuzkich jak powóz na koronacyą, który w d. 18. Maia posłano do Rheims. Malowanie pól, które winniśmy P. Delorme, uczniowi P. Girodet, ozdoby rysunku P. Persillé i robota snycerska P. Rognez są w naylepszym smaku wykonane i prawdziwie podziwienia godne. Znawcy podobnie wyrokują o figurach bronzowych z warstatu P. Deniere. Wszystkie okucie tego pięknego powozu jest pokryte i niewidać żadney sruby. Powoz otwiera się bez znaczney fugi; naywprawniejsze oko śledziłoby naprožno jak się odmyka. Cały wóz złożony przez P. Gautier ćmi bogactwem.

Obrazy czternastu Królów odesłane w d. 17. do Rheims przypominają rysy nayślawniejszych w tém mieście koronowanych Królów; tymi są: Klodowesz, Hugo Kapet, Filip August, Ludwik IX., Filip Walezysz, Karol V., Karol VII., Ludwik VII., Franciszek I., Ludwik XIII., Ludwik XIV., Ludwik XV., Ludwik XVI. i Karol V.

Niemcy.

Królestwo Ichmość Bawarscy z Xiężniczkami opuścili w d. 25. Maia Nymphenburg i udali się do Tegernsee.

Turcya.

Dostrzegacz Austriacki z d. 31. Maia zawięra, co następuje:

— Z *Konstantynopola d. 10. Maia.* —

»Naystarszy syn W. Sułtana i mniemany Następca Tronu, Shehsade Abdulhamid (narodzony d. 6. Marca 1813) umarł w d. 20. Kwietnia, a w d. 7. t. m. Xiężniczka Fatyma Sułtanka, naystarsza córka W. Sułtana (urodz. d. 13. Kwietnia 1811.) na zarazę ospy, która wszystkie dzieci W. Sułtana opanowała. Z ośmiorga dzieci, które się W. Sułtanowi od czasu jego wstąpienia na Tron urodziły, jest tylko dwie Xiężniczki, iedna ma 11, a druga lat 14, i Xiążę dwa lata mający Abdulmedzid (urod. d. 22. Kwietnia 1823.)«

»Kapudan Basza wypłynął ztąd do Dardanelów z eskadrą złożoną z 12 okrętów wojennych i 11 przewozowych. Ogień, który wieczorem przed odjazdem wszczął się na iego fregacie, został prędko ugaszony przez przytomność kilku chrześcijańskich robotników w Bagno, którzy rzu-

cając swoje suknie płomień utlumili, za co ciż ludzie otrzymali wolność i znaczne podarunki. Zapewniają, że przeznaczeniem floty Kapudana Baszy jest udać się najpierw do zatoki Lepanckiej, aby zabezpieczyć tak dowóz żywności do Patras i zamków w Morei (przy wnięciu zatoki Lepantu), któremu rozmaicie Grecy szkodzą, iakoteż, by skutecznie obłężenie Messolungi od morza, podczas, gdy Seraskier Reszid Basza twierdzi tę od lądu będzie oblegał. Podług ostatniej wiadomości przez W. Portę odebranej, Wódz ten wyruszył w d. 20. Kwietnia z Arty, dla udania się za wojskiem, wyszłem ku zatoce Lepanckiej, którego straż przednia stanąć już miała blisko Messolungi.*)

»Względem stanu rzeczy w Morei i dalszych działań Egipcyan pod Ibrahimem Baszą, przeciwko Nawarinowi są tu w obiegu sprzeczne wiadomości. Niektórzy mówią, że obłężenie Nawarina dobrze idzie, i Ibrahim Basza spodziewa się niebawem zająć tę twierdzę; inni twierdzą przeciwnie, że ten Wódz po kilkukrotnem uderzeniu wdział się zmuszonym, odstąpić od obłężenia i cofnąć się do swego oszańcowanego obozu pod Modon. — Gazeta Hydriocka (Przyjaciel Ustaw), której Numerą otrzymaliśmy do d. 18. Kwietnia n. st., mówi tylko o potyczkach zaszłych w d. 27. Marca i 10. Kwietnia (w Niedzielę Wielkanocną Greków) blisko Navarino, i w których, iak Grecy twierdzą, odnosić mieli zawsze korzyści nad

przeciwnikami swemi; z resztą oddają oni ich odwadze zupełną sprawiedliwość; o odstąpieniu od obłężenia Nawarina w owych Gazetach Greckich z dnia wspomnianego nie ma zupełnie wzmianki.**)

W potyczce w d. 27. Marca podług Gazety Hydriockiej z d. 15. Kwietnia Jan Mauromichali, syn Beja Mainy, Piotra Mauromichali, zosał ranny, i potem w kilka dni umarł. »Przyjaciel Ustawy« z d. 18. Kwietnia zawiera wyrok Rządu w Napolii di Romania z d. 9. wspomnianego miesiąca, mocą którego Piotr Mauromichali, z uwagi wielu ofiar ze swojej rodziny poświęconych i tego niegannego postępowania od czasu ostatniej amnestyi (po uspokoieniu domowej wojny w Morei) uwolniony jest od hannicy politycznej, zabraniającej mu w ciągu dwóch lat sprawowania urzędów.«

»Część Greckiej siły morskiej, pod rozkazami Mianlego, podług ostatnich wiadomości, krążyła przed Cerigo i przyładkiem Matapan, aby przeszkadzać związkom między Modocoron***) i Kandyją, i utrudniać dowóz; drugi oddział okrętów Greckich wypłynął w d. 13. Kwietnia z portów: Hydry i Spezzyi dla uważania poruszeń floty Kapudana Baszy, spodziewanej niebawem na Archypelagu; i, iak Gazeta Hydriocka zapewnia, najmocniej pracują nad uzbrojeniem trzeciej dywizyi. Silna burza, która w Wielki Tydzień (podług Kalendarza Greckiego) panowała, uczyniła znaczną szkodę okrętom marynarki Greckiej, znajdującym się pod ten czas na morzu pod Kandyją. »Przyjaciel Ustawy« pisze o tém z d. 15. Kwiet.: »W nocy w W. Srodę (d. 6. Kwiet. n. st.) popłynęła flota ku Suda, z postanowieniem uderzenia na nieprzyjacielską. Raptownie silna i ciemna burza popchnęła różne okręty jeden ku drugiemu, przyczem bryg »Leonidas« utracił tylny maszt ze wszystkimi linami i żaglami; a drugi okręt obadwa maszty. Tylko jeden człowiek przeplacił ży-

*) Numerą »Greckiej Kroniki« wychodzącej w Messolundze, które otrzymaliśmy przed kilkoma dniami, dochodzą tylko do d. 21. Marca (d. 2. Kwietnia) i nie zawierają nic, ani o działaniach Reszid Baszy, niież o uzbrajaniach przeciwko niemu Greków. Następujący artykuł z Messolungi z d. 31. Marca (w Hronice z d. 2. Kwietnia) potwierdza, że Patras w ostatnich dniach Marca należycie przez Turków w żywność opatrzone:

„Z Messolungi d. 19. (31.) Marca 1825.„
 „Dzisiaj ukazało się dziewięć wielkich okrętów wojennych, płynących z odnogi Koryntskiej w kierunku ku Zante. Mniemaliśmy, że z 25, które wiodliśmy przed trzema dniami zawiązane (zobacz przeszły Numer Kroniki) tylko te dziewięć okrętów były wojenne, a reszta innych przewozowe, pod zastoną pierwszych. Nie mamy dosyć słów do wyrażenia boleści względem tego zdarzenia, pozbawiającego nas niespodzianie Patrasu i okolicznych twierdz, które z powodu zupełnego braku żywności bliskie były do poddania się nam. Gdyby tylko było dwadzieścia, nie więcej, iak dwadzieścia Greckich okrętów na czas, zapewne nieprzyjaciele nie byłiby się wazyli wpłynąć do zatoki, a zatem byłibyśmy Panami twierdz wspomnianych. Czas był drogi i nie powinien był być stracony. Rząd nasz wiedział o tém dobrze; ale któż wie, z iakich mocniejszych powodów musiał się ehwyć innych środków?“ —

Przyp. Dostrz. Austr.

**) Na końcu tego artykułu udzielimy doniesienia z Liworna od naoczego świadka wypadków w Morei zaszłych do d. 10. Kwietnia. Jeśli te podania, o czém nie wątpić, są prawdziwe, tedy okazaie się bezzasadność mnożstwa dawniejszych wiadomości, które więcej, iak od czterech tygodni prawie we wszystkich Niemieckich i Francuzkich pismach, nawet i we Włoskich Gazetach o wypadkach Morei po wylądowaniu Egipcyanów były rozszerzane — W liście z d. 26. Kwietnia z Zante, gdzie przy pomyślnym wietrze łatwo można było otrzymać wiadomość z Nawaryna z dnia poprzedzającego, donoszą wiele o ściśnieniu tej twierdzy, lecz nie ma nic o zaniechaniu obłężenia.

Przyp. Dostrz. Austr.

***) Grek uważa Modon i Koron za iedno miejsce; mniema on tameczne brzegi być iednymi, przed którymkolwiek miastem lądują.

Przyp. Dostrz. Austr.

ciem. Obadwa okręty naprawiają śpiesznie w naszym porcie (Hydrze.) Tymczasem trzy inne okręty połączyły się z flotą.«

»Dalej »Przyjaciel Ustaw« z d. 18. Kwietn. zawiera wyrok Rządu w Naponi d. Romania z d. 12. (24.) Marca, mocą którego mianowaną jest centralna Kommissyia do rządzenia Grecyją zachodnią. Członkami téżże Kommissyji są Senatorowie: Jan Papadiamandopulo (t. i. syn kapłana Diamandi), Jerzy Kanavos i Dymitry Themeli; Jenerałnym Sekretarzem: Filip Plita. Znany Dr. Mayer, Redaktor Kroniki Hellenów i jego obadwa towarzysze: Spanialoki i C. Pitala, którym przy odjeździe Maurokordata z Grecyji zachodniej zarząd tamecznych spraw był poruczony****), wyższem wyrokiem uwolnieni od zarządu sprawami. — Wyrokiem drugim dwoma dniami wprzód, to jest, d. 22. Marca wydanym, w którym wychwalane są zasługi Coraya (w Paryżu) dla Greków swoich współziomków, rozporządzono, aby na nagrody dla dobrych uczniów zakupywano rocznie z pism jego za 500 Hiszpańskich talarów ze Skarbu publicznego.«

Wiadomości z Morei do d. 10. Kwietnia (n. st.) 1825.

»W d. 24. Marca o świcie blisko 4000 Greków uderzyło na woyska Ibrahima Baszy pod murami Nawaryna. Ibrahim Basza kazał pułkowi Churszyd Beja wyruszyć przeciwko nieprzyjacielowi. Józef Mari (teraz Bekir Aga), Korsykanin, były Oficer w woysku Francuzkiem (pod Napoleonem), który tenże pułk w Egipcie na sposób Europejski urządził, postawił batalion tegoż, pułku w odwodzie, a inny na wzgórkach dla odparcia ataku. Rozporządzenia te pożądanego miały skutek. Grecy nie mogli wytrzymać porządnego ognia Egypcyjan, i uciekli w góry, dokąd za nimi Turcy nie mogli gonić. Sześćdziesiąt ludzi, między którymi dowódzca Bazyliari, schwytany, i prawie taka sama liczba zginęła.«

»W nocy z d. 25. Marca przyprowadzono Greckiego śpiega, od którego dowiedziano się, że 6,000 Greków zbliża się we trzech punktach, aby na nuwo uderzyć. W d. 26. rano wyruszył Ibrahim Basza z trzema batalionami piechoty wspomnianego pułku Churszyd Beia i 400 ludzi iazdy przeciwko nieprzyjacielowi, który nie mogąc oprzeć się Egypcyjanom, uciekł, a goniony przez iazdę na równinie, utracił 200 ludzi w zabitych, 14 w niewolę wziętych, 4 chorągwie, wiele koni i tabory. Bekir Aga (Mari) w tém zdarzeniu

****) Porównaj Ncr. 35. Gaz. n. z d. 28. Marca r. b.

otrzymał lekką ranę w bok i został przez Ibrahima Baszę za waleczne i zręczne postępowanie 2,500 piastrami wynagrodzony. Od téj potyczki już nie widziano Greków. Ibrahim Basza obchodzi się nayłagodniej z jeńcami.«

Dnia 7. Kwietnia przybyłem do Modon i d. 11. rano znowu odplynąłem. Ibrahim Basza zajął całą drogę do Navarina, które oblega. Związki były aż do Koron; codziennie sam bywałem w obozie Turków pod Navarinem; na kilka mil od tego obozu nie widać Greka; wszystkie wsie w téj okolicy opuszczone i po części spalone. Przy rozpoznawaniu, które Ibrahim Basza codziennie każe czynić iezdzie, zdobywają często bydło i żywność. Ibrahim Basza używa wszystkiego, aby mógł wziąć twierdzę Navarino, a potem po nadejściu posiłków spodziewanych swoje rozpocząć działania. Bateria o 5 działach wielkiego wagiomiaru i moździerz do bomb strzela do Navarina; już jest wyłom zrobiony, i przy moim odjeździe Ibrahim Basza upoważnił Pułkownika drugiego pułku Sulimana Beia (La Seve, byłego Pułkownika gwardyji Napoleona) do kierowania oblężeniem.«

W porcie Navarino i po za obwodem dosięgnięcia bateryi Tureckiej, stały trzy Greckie brygantyny i jedna polakra, w d. 8. zawinęły do portu, Angielska korweta i Angielski bryg, układały się z Greckimi okrętami i znowu ztamąd odpływały. Przy przyładku Matapan spotkaliśmy dwa najsacie Egipskich okrętów, które opatrzywszy Patras w żywność, powracały ztamąd do Kandy dla przewiezienia nowych woysk do Morei.

Oboz pod Navarinem, Modon, Koron i cała okolica tak od morza jak lądu była wolną, a co gazeta Florencka z d. 26. Marca z Korfu donosiła jest zatem zupełnie zmyślonem.****)

Te są to wiadomości które WPanu donoszę, a którym nie ma nic do zarzucenia, bo to, co WPanu opowiadam, albo sam widziałem, lub podczas moiego czterodniowego pobytu pod murami Nawaryna z pewnością dowiedziałem się. Nasz Kapitan i inni podróżni którzy ziemną w obozie byli mogą potwierdzić.

Dodać muszę, że w Nawarynie zda się brakować amunicyji, ponieważ z twierdzy rzadko i słabo bateryi Tureckiej odpowiadają.

****) Te mniemane wiadomości z Korfu, z d. 26. Marca donoszą, że reszta woysk z Egipskiej wyprawy po dwóch daremnych doświadczeniach posunąć się wgląd, jest oblężoną przez 6000 Peloponezyczyków. Część okrętów przewozowych, które woysko przewiozły, jest zburzona, lub wzięta i 26 okrętów Greckich pod Sachturęgo dowództwem stały przed Modon i uważały Egipskie wojenne okręty.